

Wandeling in Vloethemveld

Maandag 9 februari 2026

Onze winterwandeling, nou ja, de winter lijkt al voorbij nog voor ze goed en wel begonnen is. Geen nood, wandelen en bewegen doet deugd voor ons als "oudjes". Natuurlijk hoor ik jullie denken dat "oudjesgedoe", dat is toch geen woord is voor ons, leden van NEOS Damme? Je hebt gelijk. Hoe durf ik dat schrijven? Maar ja, het was in feite wat zelfspot. Wat geplaagd verleden week door alles wat met een "valling" te maken heeft. En dan voel je je plots bijna een oud peeke. Niet dat ik het ben, want ik moest en zou fit zijn voor de wandeling in Vloethemveld. Nee, zo kennen we leden van NEOS, waaronder ikzelf. We laten ons niet kennen. Een mindere dag is goed om even terug te plooiën. Reculer, pour mieux sauter.. Maar je laten gaan? Daar is nog tijd genoeg voor ... als we oud zijn, nietwaar? Terug naar Vloethemveld.

Een 36 leden tekenen fit voor de wandeling. Het hadden er meer kunnen zijn, maar o.a. aangetast door griep en snotterijen. We hebben wel onze regen van gewoonte gemist. En de zon? Die had wellicht ook de griep en hield zich heel stil boven een grijs wolkendek. De wandeling zelf slingert zich door het bos, even langs het ecologisch Volkstuinpark Den Doorn en een hondenweide. We zien de politieschool, met als juiste benaming: Opleidingscentrum voor Veiligheidsdiensten. Het Vloethemveld is een eerbiedwaardig en statig bos. Opvallend weinig heel dikke bomen. Meestal eerder jonge, en hoog opgeschoten bomen. Komt dit omdat de Duitsers en Belgen in de oorlogen destijds veel bomen gekapt hebben voor militair gebruik? Er zijn wel bijvoorbeeld veel hazelaarstruiken.

Volkstuinjes op zijn winters

Ook water in Vloethemveld

Het gebied ligt langs de Diksmuidseheirweg, die de verbinding was tussen Aardenburg en Boulogne. Langs Cassel, Diksmuide, Wijnendale, dwars door Zedelgem, Brugge naar Aardenburg, en dus ook met een ver verleden. In het bos uiteraard heel wat bomen. Dat was zo toch te verwachten. Maar ook het militair domein, enkele huizen van vroegere militairen(?), het Kamphuis en tussen de bomen merk je de barakken van het gevangenenkamp uit WWO II, met de geschiedenis van het ondertussen weggenomen monument De Bijenkorf. Het terrein van het vroegere munitiedepot van de Duitsers in WO I is nu terug tot natuur hetschapen.

Na de wandeling was er nog een gratis drankje voorzien voor de vermoeide wandelaars in de bistro van Abdij Zevenkerken. Eind goed, al goed. Er was, zoals altijd, een heel gezellige sfeer.

Onze eigen schatten in de omgeving

We zijn er ons niet altijd van bewust welke schatten er in onze omgeving liggen te wachten om gevonden te worden. Wij kennen onze eigen polders, kastelen, kerken, dorpjes. Is dit wel zo? Dat denken we toch. Ik durf er op te wedden dat veel van onze eigen rijkdom in Damme nog maar half gekend is door ons allen. Laat staan dat we veel zouden weten over de dorpen en stadjes enkele km. verder. Daarom ben ik zo blij, en jullie ook wellicht, dat we met onze wandelingen en fietstochten de wijze omgeving ook verkennen. Hoeveel inwoners van Damme of zelfs leden van Neos zouden de achtergrond kennen van Sijsele-Veld en Male-Veld? Of van Moerkerke-Brug? Of van de Blauwe Sluis en de vroegere kerk van Lapscheure? Wie kent de meermin van Oostkerke?

Info over het Vloethemveld zelf.

Het Vloethemveld is een natuurgebied van 365 hectare. Dat zijn ca. 507 voetbalvelden. Heel gevarieerd met bos, heide, schrale graslanden en voedselarm water. Je vindt er ongerepte natuur, militair erfgoed en de herinnering aan een krijgsgevangenenkamp, o.m. door de achtergebleven kunst van gevangenen. Die combinatie is uniek in de wereld. Het vroegere (gevangenen)kamp zelf is alleen met een gids te bezichtigen. In het zogeheten "**Kamphuis**" kun je informatie krijgen over het domein, natuur en geschiedenis. De tijdslijn, de natuurwand, de erfgoedwand, de vondsten en filmpjes laten je kennismaken met het natuurgebied. Gemeente Zedelgem kreeg het gebouw in erfpacht van het Agentschap voor Natuur en Bos en voor de uitbating staat de VZW Vloethemveld in. Er zouden wel geen landbouwers meer actief zijn in de omgeving. Of toch nog?

Het gebied heeft een rijk cultuurhistorisch verleden, waarin onder meer de graaf van Vlaanderen, het Sint-Janshospitaal van Brugge, de schaapsboerderijen uit de omgeving en de Tweede Wereldoorlog een belangrijke rol spelen. De graaf schonk het domein aan het Sint-Janshospitaal. In het Vloethemveld lag van 1944 tot 1946 een Prisoners of War Camp, een Brits krijgsgevangenkamp. In die periode passeerden hier bij de 150.000. Wat een massa is in

het toenmalig kleine Zedelgem. Het waren vooral Duitse en Baltische oorsprong gevangenen, maar ook in mindere mate Italianen, ..., opeengepakt in vier kampen. Daarover straks meer

Door natuurherstelwerken kreeg de heide nieuwe kansen. Het bos werd uitgebreid aan beide kanten van het Vloethemveld, een nieuwe veldvijver werd aangelegd en saneringswerken zorgden voor natuurherstel en ontharding.

Het voormalige munitiedepot van het Vloethemveld is een uniek gebied met Europese topnatuur! Onder meer de drie heidesoorten - struikheide, gewone dopheide en rode dopheide - zijn uitzonderlijk, alsook de vele zeldzame insecten waaronder de dagvlinder het groentje, de heidesabelsprinkhaan en de smaragdlibel. Het gebied is ook bekend om zijn roofvogels: buizerd, sperwer, boomvalk, slechtvalk en torenvalk worden courant waargenomen. Met wat geluk spot je ook een wespendif, havik, blauwe kiekendief of visarend. De Duitsers in WO I en België na WO II gebruikten het munitiedepot. Na de val van het ijzeren gordijn was de opslag van veel munitie niet meer nodig en verloor het depot zijn betekenis.

Nieuwe winterverblijfplaatsen zorgen voor een paradijs voor vleermuizen. Nabij de grote vijvers in het Vloethemveld een nieuwe winterverblijfplaats. Twee oude kruiptunnels voor militaire oefeningen aangepast met een afsluitdeur met vlieggaten. Ook andere militaire constructies in het stiltegebied krijgen een functie als verblijfplaats voor vleermuizen.

Munitietransport Vloethemveld

©1960: Reconstructie a.d.h.v. beeldmateriaal uit archief SRD (c) verzameling Ludo Meulebroeck L.o.v. Agentschap voor Natuur en Bos 2020.

Na de Eerste Wereldoorlog

Er waren enorme hoeveelheden munitie achtergebleven in ons land, zowel van de Duitsers als van de geallieerden. Vloethemveld werd ingericht als depot om er de munitie veilig te bewaren. In 1926 werd het depot aangesloten op het spoor. Zo was het verbonden met heel België.

Een munitietrein bestond uit:

- een locomotief
- twee bufferwagens die dienst deden als buffer bij ongevallen
- een aantal wagons munitie met telkens 50 ton springstof
- eventueel een bagagewagon

Voor de veiligheid moesten de wagons voor munitie aan heel wat voorwaarden voldoen. Zo bevond zich boven de remblokken een metalen kap. Die moest vermijden dat vonken oversloegen naar de houten vloeren. Vonken waren normaal bij het afremmen of wanneer een rem bleef hangen. De houten vloeren waren in gebruik tot de jaren 1980.

Na de Tweede Wereldoorlog

Bij een eventueel conflict tijdens de Koude Oorlog zou men veel munitie nodig hebben. Een groot deel daarvan werd hier in Zedelgem gestockeerd. Heel wat lokale dienstplichtigen vervulden hun legerdienst in het munitiedepot.

Na 1989

Na de val van de Berlijnse muur in 1989 en het uiteenvallen van de Sovjet-Unie in 1991 verdween de oorlogsdreiging in Europa en verloor het munitiedepot aan belang. De munitie werd weggevoerd en in 1994 werd het depot gesloten. Het werd in 1995 natuurgebied en beschermd landschap. Daarna werd de spoorlijn naar het station van Zedelgem opgebroken en omgevormd tot een fiets- en wandelpad, de "Vloethemveldzate".

Archeologische vondsten

Metaaldetectiecampagnes in het voormalige militair gebied brachten archeologische vondsten naar boven. De vondsten zijn vooral uit de periode van het krijgsgevangenenkamp 1944-1946. Vondsten te raadplegen via de website van **Raakvlak**. Het verborgen verleden en de natuurwaarden van het Vloethemveld kun je verkennen aan de hand van de digitale gids Vloethemveld verborgen parel.

Natuur en Bos en de gemeenten **Zedelgem en Jabbeke en de Vlaamse Landmaatschappij** (VLM) een samenwerkingsovereenkomst.

Bijenkorf

Over Vloethemveld hing enige jaren terug een moeilijke discussie. De kennis hierover haal ik vooral uit het internet en Wikipedia. Ik wil hier geen eigen mening of oordeel geven; enkel een heel merkwaardig feit brengen dat evengoed deel uitmaakt van de “rijke” geschiedenis van het Vloethemveld.

Waarover gaat het? Je moet weten dat het krijgsgevangenenkamp van de Britten, vooral Duitse en Baltische krijgsgevangenen heeft gehad. Van het totaal van bij de 150.000 krijgsgevangenen waren er een 12000 Baltische gevangenen. De gemeente Zedelgem wou de Tweede Wereldoorlog, wellicht met goede bedoelingen, herdenken met een monument dat de gevangenen uit de Baltische staten en wellicht vooral Letland als slachtoffer van de onvrijheid wou herdenken. Maar bij nader toezicht heeft men het over Letse SS-brigades die samen met de Duitsers en voor de Duitsers ook afgrijselijke oorlogsfeiten zouden hebben gepleegd. Die Baltische soldaten zouden niet allen gedwongen zijn geweest door de Duitsers, maar sommigen vrijwillig zijn aangesloten bij het Duitse leger. Het wordt door sommigen in de Baltische staten deels vergoelijkt omdat zij samen met de Duitsers vooral tegen Rusland en het communisme hebben gevochten, dat zelf afgrijselijke zaken met de Baltische staten heeft gepleegd.

Ik vind en lees hierover op diverse sites op internet. Ik citeer niet letterlijk.

Zedelgem bestelde het kunstwerk in 2018 in Letland bestelde om de 11.727 krijgsgevangenen Letten te herdenken. Het monument stelt een bijenkorf voor, als -model van een vrije, harmonieus georganiseerde natie. Het stond eerst op het marktplein van Zedelgem; verhuisde na hevige kritiek naar een nieuwbouwwijk aan een pleintje dat er ook naar genoemd was: Briviba, Lets voor ‘vrijheid’. Naam werd al veranderd in Peerdenbilk. Ook daar is het na blijvende commotie weggehaald, ondergebracht in een loods en daarna opgevraagd door het Lets museum.

Het bleef vooral onvermeld dat die Letten hadden gediend in de Waffen-SS, de 15de en 19de -divisie van het Letse SS-Legioen. Het Museum van de Bezetting in de Letse hoofdstad Riga, waar Zedelgem mee samenwerkte en dat de helft van het budget van 100.000 euro voor het kunstwerk betaalde, is over die Letten duidelijker: het noemt hen ‘legionairs’.

Letland en de twee andere Baltische staten, Estland en Litouwen, kenden zelf een bewogen geschiedenis: tot 1918 waren ze deel van het Russische imperium, dan onafhankelijk geworden, in 1940 bezet door de Sovjet-Unie, in 1941 overrompeld door nazi-Duitsland en in 1945 bevrijd door het Rode Leger en weer ingekapseld in de Sovjet-Unie, om pas na de val van de Muur weer op eigen benen te staan.

De Baltische oorlogsherinnering zou kunnen gezien worden als een nationalistische visie, met centraal de strijd tegen de Sovjet-Unie. In die optiek streed wie het tijdens de oorlog Duitse dienst opnam, tegen de Russen en het communisme, niet voor het nazisme, en wel voor nationale onafhankelijkheid.

De legionairs genieten wellicht nog altijd aanzien als onafhankelijkheidsstrijders. Elk jaar was er op 16 maart een parade. Of dit nog zo is heb ik niet kunnen terugvinden.

Het verwijt dat sommigen hebben gemaakt is dat het niet past om een monument onrechtstreeks op te trekken ter ere van het Derde Rijk en dan beweren dat het om een monument ter ere van de vrijheid gaat, schrijft Lev Golinkin.

De Letse beeldhouwer die de bijenkorf gecreëerd heeft, stelt dat het kunstwerk 'de gemeenschappelijke Europese waarden' verenigt en 'de taal van symbolen die alle Europeanen begrijpen'. 'Bijen zijn vredevol', benadrukt hij. 'Ze steken enkel -wanneer ze bedreigd worden.'

De kern zou een simpele vraag kunnen zijn, stelt iemand: hoe komt het dat die krijgsgevangenen opgesloten zaten in een kamp in België? De geallieerden zouden toch nooit hun eigen soldaten gevangenzetten? Wie waren dan die bijen en voor wie vochten ze?

Het antwoord is dat die soldaten deel uitmaakten van de Waffen-SS, de militaire tak van de nazipartij die -verschillende misdaden tegen de mensheid op zijn geweten heeft, waaronder de Holocaust. Die soldaten werden niet 'ingelijfd'. Velen van hen gingen wellicht vrijwillig meevechten met de Waffen-SS. En deelden zo wellicht de wreedheden tegen Joden in eigen land.

De bijenkorf in Zedelgem was een uniek feit in een westers land, dat een "eer-betoon" brengt aan het leger dat daar binnengevallen is. Zo lees ik op internet.

Zo, dat was heel wat natuur en een voor velen ongekende oorlogsgeschiedenis. Ik vermoed dat velen onder ons niet of eerst laat vernomen hebben dat daar krijgsgevangenen afgezien hebben. Het misschien goed bedoelde initiatief van Zedelgem, werd doorprikt door publieke tegenstand. Dat is democratie en confrontatie van ideeën. De kracht van publiek protest mag ook blijken in de VS en andere landen. Spijtig dat in sommige landen protest wordt gesmoord.

Bronnen: Wikipedia, Natuur en Bos, algemeen directeur van Zedelgem
Foto' en verslag: Will V.

Nabericht:

Tijdens de wandeling werd de vraag geopperd of men na zonsondergang bossen mag betreden?

Ik vind hierover bij Google tegenstrijdige berichten. Er is misschien een verschil tussen natuurgebieden in het algemeen en bossen in het bijzonder? Of weet google het zelf niet? Dit toont aan dat men heel goed moet oppassen met wat men googled of AI-iet.

Besluit: het is niet geraadzaam om na zonsondergang op pad te gaan in bossen. Maar wat met de officiële paden (zoals spoorwegpad) die door bossen lopen? ***Wordt vervolgd...***

Raadpleeg wel de toegankelijkheidsregeling die plaatselijk kan gelden.

Beheerders van bossen en natuurreservaten kunnen de toegankelijkheid van hun gebied bepalen met een toegankelijkheidsregeling. Zo kunnen ze andere recreanten dan voetgangers toelaten of kunnen ze bepaalde zones aanduiden als speel-, honden- of bivakzone of als vrij toegankelijke zone.

Als er geen toegankelijkheidsregeling van kracht is, dan zijn **natuurgebieden** in principe dag en nacht toegankelijk. Als er wel een toegankelijkheidsregeling is, dan kunt u daarin terugvinden op welke tijdstippen u het gebied mag betreden.

Maar wat specifiek met bossen?

Waarom mag je niet na zonsondergang het bos in?

Eigenlijk is het heel simpel: na zonsondergang zijn natuurgebieden verboden terrein voor mensen. Wie zich toch zonder toestemming bij nacht en ontij waagt in het bos, is in overtreding en kan daarvoor een bekeuring krijgen. Eigenlijk is het heel simpel: na zonsondergang zijn natuurgebieden verboden terrein voor mensen. Maar hoeveel jeugdbewegingen e.a. maken gebruik van bosterreinen oof 's nachts. Denk maar aan droppings, kamp Waes, wildkampeerders, ...